

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-5-035 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 19-40/663-284
Karar Tarihi : 14.11.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK, Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ

B. RAPORTÖRLER: Erdem AKTEKİN, Esra KÜÇÜKİKİZ, Osman AYAR

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.
Büyükdere Cad. Kaleseramik Binası Levent İSTANBUL

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş. ile bayileri arasında imzalanması öngörülen Yetkili Satıcılık Sözleşmesi'ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 07.08.2018 tarih, 5597 sayı ile intikal eden ve eksiklikleri 26.07.2019 tarih, 4937 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 04.09.2019 tarihli ve 2018-5-035/MM sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle:
- Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.'nin (KALESERAMİK) bayileri ile imzalayacağı "Yetkili Satıcılık Sözleşmesi"ne (SÖZLEŞME), 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 Sayılı Kanun) 4. maddesi kapsamına giren hükümler içermesi nedeniyle aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
 - Bununla birlikte, SÖZLEŞME'nin, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 Sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı

sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 07.08.2018 tarih ve 5597 sayı ile intikal eden ve KALESERAMİK tarafından yapılan başvuruda; KALESERAMİK ile bayileri arasında imzalanması öngörülen SÖZLEŞME'ye 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit verilmesi talep edilmiş, bunun yanı sıra; Bildirim Formunda başvurunun sadece menfi tespit amaçlı yapıldığı, menfi tespit talebinin reddedilmesini gerektiren hususların bildirilmesi halinde SÖZLEŞME'nin tadil edilebileceği belirtilmiştir. Söz konusu ilk bildirim akabinde Kurum kayıtlarına 25.09.2018 tarih, 6888 sayı ve 17.10.2018 tarih, 7534 sayı ile giren yazılarda KALESERAMİK tarafından SÖZLEŞME üzerinde bazı revizyonlar yapıldığı belirtilerek bu kez, SÖZLEŞME'de menfi tespit verilmesine engel noktaların tespiti halinde SÖZLEŞME'ye muafiyet tanınması talep edilmiştir. İncelemelerin devam ettiği süreçte, KALESERAMİK tarafından SÖZLEŞME üzerinde tekrar birtakım değişiklikler yapılmış, SÖZLEŞME'nin en son hali 16.05.2019 tarih ve 3283 sayı ile Kurum kayıtlarına giren yazıda sunulmuş ve değerlendirme bahse

konu SÖZLEŞME üzerinden yapılmıştır. KALESERAMİK'ten çeşitli bilgi ve belgeler de talep edilmiş, teşebbüsün cevapları en son 26.07.2019 tarih ve 4937 sayılı Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

G.1. İlgili Teşebbüsler

G.1.1. Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş. (KALESERAMİK)

- (5) KALESERAMİK 1957 yılında kurulmuş olup Kale Grup bünyesinde bulunan dokuz teşebbüsten biridir. Hisselerinin çoğunluğu Halil İbrahim Bodur Holding A.Ş.'ye aittir. KALESERAMİK seramik, yer karosu, banyo dolabı ve aksesuarları, vitrifiye ve armatür pazarlarında faaliyet göstermektedir.

G.1.2. Presto Yapı Mühendislik San. ve Tic. Ltd. Şti. (PRESTO)

- (6) KALESERAMİK'in bildirim konu sözleşmeyi imzaladığı yetkili satıcısı PRESTO, 2014 yılında kurulmuş olup inşaat sektöründe dış cephe kaplama alanında faaliyet göstermektedir.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. Sektöre İlişkin Bilgiler

- (7) Seramik sektörü temel olarak "genel seramikler" ve "teknik seramikler" olarak ikiye ayrılmaktadır. Genel seramikler metal oksitleri içeren kil, kaolin, kuvars, kalsit gibi inorganik hammaddelerin belirli oranlarda karıştırılıp şekillendirilerek yüksek sıcaklıklarda pişirilmesiyle elde edilmektedir. Teknik seramikler ise genel seramiklerin yapımında kullanılan oksitlere ilave olarak karbür, nitrür vb. oksit dışı ve silikat malzemelerin belirli oranda karıştırılıp şekillendirilerek pişirilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Sektör seramik kaplama malzemeleri, seramik sağlık gereçleri, refrakter, seramik sofa ve süs eşyaları, teknik seramikler, tuğla ve kiremit gibi alt sektörlerle ayrılabilir.
- (8) Seramik alanına ilişkin birçok ürün nihai olarak inşaat sektöründe kullanılmaktadır. Bu nedenle, sektöre ilişkin talep inşaat sektöründeki büyüme ile ilişkilendirilmektedir. Türkiye seramik kaplama malzemeleri ve seramik sağlık gereçleri üretiminde önde gelen ülkeler arasında olup küresel ölçekte ihracatçı konumunda olan ilk on ülke arasında bulunmaktadır.

G.2.2. İlgili Ürün Pazarı

- (9) Bildirim konusu SÖZLEŞME'ye ilişkin ürünler genel itibarıyla bir evin banyo bölümü ile ilgili karo, granit, lavabo, klozet, banyo mobilyaları ve aksesuarları vb. her nevi yapı ve dekorasyon malzemelerini kapsamaktadır. Kurulun sektöre yönelik almış olduğu kararlar¹ incelendiğinde; ilgili ürün pazarlarının seramik kaplama malzemeleri, seramik sağlık gereçleri (vitrifiye), armatür, banyo mobilya ve aksesuarları şeklinde alt pazarlara ayrılabilirliği görülmektedir.
- (10) Bahse konu Kurul kararlarından hareketle SÖZLEŞME'nin konusunu oluşturan ürün grupları incelenmiş ve sınıflandırmanın
- Seramik Kaplama Malzemeleri: Duvar karosu, yer karosu, dekor, mat granit, parlak granit, fullbody sırlı granit, monobody yer karosu, kalestone plus, trim, kalesinterflex, klinker/havuz ürünleri, doğaltaş

¹01.06.2016 tarihli ve 16-19/318-145 sayılı karar, 13.03.2013 tarihli ve 13-14/201-103 sayılı karar, 03.04.2014 tarihli ve 14-13/236-102 sayılı karar, 20.06.2007 tarihli ve 07-53/581-192 sayılı karar, 03.08.2007 tarihli ve 07-64/794-291 sayılı karar, 20.06.2008 tarihli ve 08-40/527-195 sayılı karar.

- Seramik Sağlık Gereçleri (Vitrifiye): Seramik sağlık gereçleri ve diğer banyo ürünleri
- Armatür: Armatür ürünleri ve aksesuar
- Duş Kabini ve Duş Tekneleri: Kalebli, akrilik, duş kabini ve
- Banyo Mobilyaları

şeklinde olduğu anlaşılmıştır. Bu çerçevede ilgili ürün pazarları “seramik kaplama malzemeleri”, “seramik sağlık gereçleri”, “armatür”, “duş kabini ve duş tekneleri” ve “banyo mobilyaları” olarak tanımlanmıştır.

G.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (11) SÖZLEŞME'nin Türkiye genelindeki bayilik şartlarını belirlemesi nedeniyle ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

G.3. Bildirime Konu Sözleşme

- (12) Bildirim kapsamındaki SÖZLEŞME, KALESERAMİK tarafından üretilen, ithal edilen ve/veya satın alma yoluyla edinilen ürünler ile bu ürünlerle ilgili sair malzemelerin yetkili satıcı tarafından KALESERAMİK'ten satın alınması ve yine yetkili satıcının ürünleri kendi nam ve hesabına ve riski tamamen kendisine ait olmak üzere pazarlaması, satması ve satış sonrası gerekli hizmetleri sağlaması ile ilgili olarak tarafların karşılıklı haklarını, yükümlülüklerini ve esasları düzenlemektedir. İlgili sözleşme hâlihazırda KALESERAMİK ve yetkili satıcısı PRESTO arasında imzalanmış olup toplamda 143 adet yetkili satıcı ile imzalanması öngörülmektedir. SÖZLEŞME'nin menfi tespit/muafiyet değerlendirmesi ile ilişkili olan maddelerine aşağıda yer verilmektedir.

- “Başlangıç Tarihi ve Süre” başlıklı 4. maddede; SÖZLEŞME'nin bir yıllık süre için akdedildiği, SÖZLEŞME'nin sona ereceği tarihten bir ay önce aksine bir bildirim yapılmadığı takdirde kendiliğinden uzayacağı, ilk imza tarihinden itibaren en fazla beş yıllık süreye kadar kendiliğinden yenilenebileceği, beş yıllık süre sonunda herhangi bir ihbar veya bildirim gerek kalmaksızın sona ermiş sayılacağı, kendiliğinden yenilenmeyeceği ve uzamayacağı belirtilmektedir.
- “Temel Esaslar ve Yetkili Satıcı'nın Atanması” başlıklı 5. maddenin birinci fıkrasında; KALESERAMİK'in ürünleri müşterilere satması, pazarlaması ve gerekirse satış sonrası hizmetleri gerçekleştirme için yetkili satıcıyı “Yetkili Satıcı” olarak atadığı, SÖZLEŞME'nin yürürlükte kaldığı süre boyunca yetkili satıcının kendisini ürünler için “Kaleseramik Yetkili Satıcısı” olarak tanıtabileceği belirtilmektedir.
- Fıkranın devam eden bölümünde ise KALESERAMİK'in marka imajını koruma ve kalite kaygısı çerçevesinde yetkili satıcının ekonomik durumu, bulunduğu coğrafi konum, hitap ettiği müşteri kitlesi vb. gibi ekonomik, rasyonel ve objektif kriterler çerçevesinde “Tek Marka Münhasırlığı” ve bu çerçevede “Tek Marka Yetkili Satıcılığı” ilişkisi tesis edebileceği ve buna ilişkin kriterler ve düzenlemelere sirkülerde yer verebileceği belirtilmektedir. Anılan maddeye binaen SÖZLEŞME'nin ekinde bulunan “Satış Sirküleri” incelendiğinde, 2. maddede “Yetkili Satıcı” ve “Münhasır Yetkili Satıcı (Marka Münhasırlığı)” olmak üzere ikili bir ayrıma gidildiği görülmektedir. Bu bağlamda, KALESERAMİK'in bildirim konu SÖZLEŞME'nin tarafı olan yetkili satıcıların bir kısmı ile “Marka Münhasırlığı” ilişkisi tesis edebileceği anlaşılmaktadır.

- “Temel Esaslar ve Yetkili Satıcı’nın Atanması” başlıklı 5. maddenin ikinci fıkrasında; KALESERAMİK’in yetkili satıcının faaliyet gösterdiği bölge, il, ilçe ve sair mahalde başka yetkili satıcılıklar tesis edebileceği gibi doğrudan kendisinin de acente, şube, mağaza veya irtibat ofisi kurarak faaliyette bulunabileceği ifade edilmektedir. İlgili fıkrayı destekler şekilde SÖZLEŞME’nin “Satış Esasları” başlıklı 6. maddesinin beşinci fıkrasında da KALESERAMİK’in, lüzumu halinde, o günkü cari fiyatlar dâhilinde, istediği şekilde, yetkili satıcı bölgesinde veya haricinde ürünlerini doğrudan doğruya satabileceği ve pazarlayabileceği belirtilmektedir.
- Bunun yanı sıra; SÖZLEŞME’nin ekinde bulunan “Bölge” başlıklı belgede, yetkili satıcıların faaliyette bulunacağı bölgeler belirlenmekte, ancak aynı sayfada “...Yetkili Satıcı, aşağıda yazılı Bölge veya Bölgelerde münhasır olmayan bir biçimde faaliyette bulunacaktır;” ifadesi yer almaktadır. Benzer şekilde, SÖZLEŞME’nin “Tanımlamalar” başlıklı 3. maddesinin üçüncü fıkrasında; “‘Bölge’, Yetkili Satıcının faaliyet gösterdiği ve EK-II’de belirtilen münhasır olmayan coğrafi alanı ifade eder.” hükmü bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla yetkili satıcıların faaliyet göstereceği bölgelerin münhasır nitelikte olmadığı anlaşılmaktadır.
- “Satış Esasları” başlıklı 6. maddenin birinci fıkrasında; KALESERAMİK ile yetkili satıcı arasında uygulanacak satış fiyatlarının, KALESERAMİK’in gerekli gördüğü zamanlarda tespit ve sirküle edeceği fiyatlar baz alınarak ve bu fiyatlara sözleşmesel yetkili satıcılık tenzilat oranları uygulanarak bulunacağı ifade edilmektedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise yetkili satıcının SÖZLEŞME uyarınca KALESERAMİK’ten satın alacağı ürünleri dilediği fiyattan satma serbestisine sahip olduğu, ancak KALESERAMİK’in ilgili ürünlerin satış sirkülerinde belirtilen veya zaman zaman değiştirilebilecek olan tavsiye niteliğindeki fiyatlardan müşterilere satılmasını yetkili satıcıya tavsiye edebileceği, ayrıca KALESERAMİK’in azami bir satış fiyatı tespit ve tavsiye etme yetkisine sahip olacağı belirtilmektedir. İlgili maddenin üçüncü fıkrasında da KALESERAMİK’in SÖZLEŞME’nin ekindeki satış sirkülerine konu tavsiye niteliğindeki satış fiyatları ile sair satış esaslarını her zaman ve tek yanlı olarak değiştirme yetkisine sahip olacağı, yetkili satıcının da kendisine duyurulacak veya bildirilecek değişiklikleri dikkate alacağı ifade edilmektedir.

G.4. Değerlendirme

- (13) 2002/2 sayılı Tebliğ’in 2. maddesinde üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki veya daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar dikey anlaşmalar olarak tanımlanmaktadır. Bildirime konu SÖZLEŞME de KALESERAMİK tarafından üretilen, ithal edilen ve/veya satın alma yoluyla edinilen ürünlerin yetkili satıcı tarafından KALESERAMİK’ten satın alınması ve yetkili satıcının ürünleri kendi nam ve hesabına satmasına ilişkin olarak taraflar arasındaki alım-satım koşullarını düzenlemektedir. Bu bağlamda, üst pazarda bulunan KALESERAMİK ile alt pazarda yer alan yetkili satıcılar arasında akdedilen bildirim konusu SÖZLEŞME dikey anlaşma niteliğini taşımaktadır.
- (14) Yukarıda yer verildiği üzere, SÖZLEŞME’ye 4054 sayılı Kanun’un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesi, bunun mümkün olmaması halinde SÖZLEŞME’nin Kanun’un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet incelemesine tabi tutulması talep edilmektedir.

G.4.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

- (15) SÖZLEŞME'nin 5.1. maddesi incelendiğinde; “Kaleseramik, markanın imajını koruma ve kalite kaygısı çerçevesinde; Yetkili Satıcı'nın ekonomik durumu, bulunduğu coğrafi konum, hitap ettiği müşteri kitlesi, vb. gibi ekonomik, rasyonel ve objektif kriterler çerçevesinde Tek Marka Münhasırlığı ve bu çerçevede Tek Marka Yetkili Satıcılığı ilişkisi tesis edebilecek ve bu hususa ilişkin kriter ve düzenlemelere ekli sirkülerlerde yer verebilecektir.” hükmünün bulunduğu görülmektedir. Bu çerçevede, SÖZLEŞME KALESERAMİK'e yetkili satıcıları ile “Tek Marka Münhasırlığı” ilişkisi tesis etme imkânı sağlayan bir bayilik anlaşmasıdır.
- (16) Tek marka anlaşmaları alıcının belli bir ürün veya ürün gruplarında ihtiyacının tamamını veya önemli bir kısmını tek bir sağlayıcıdan karşılamasını teşvik eden dikey kısıtlamalar arasında bulunmaktadır. Tek marka anlaşmalarının bedavacılık ve vazgeçme problemini ortadan kaldırması ve *know-how* transferi sağlaması gibi rekabete olumlu katkıları bulunurken pazarı kapama etkisi yaratması, sağlayıcılar arasında koordinasyona yol açması, mağaza içi rekabeti önlemesi ve pahalılık etkisi yaratması gibi olumsuz etkileri de olabilmektedir.² Bu nedenle, tek marka sınırlamalarına ilişkin hükümler içeren anlaşmalara menfi tespit belgesi verilemeyeceği anlaşılmaktadır.
- (17) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, KALESERAMİK ile yetkili satıcılar arasında akdedilecek SÖZLEŞME'nin “Tek Marka Münhasırlığı”na ilişkin hükümler içermesinden ötürü 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu ve ilgili SÖZLEŞME'ye menfi tespit belgesi verilemeyeceği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu doğrultuda, SÖZLEŞME'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasına ilişkin koşulları belirleyen 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir

G.4.2. 2002/2 sayılı Tebliğ Açısından Değerlendirme

- (18) 2002/2 sayılı Tebliğ'in “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde bir anlaşmanın Tebliğ kapsamında sağlanan muafiyetten faydalanabilmesi için sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmeti sağladığı ilgili pazar(lar)daki pazar payının %40'ın altında olması gerektiği belirtilmektedir. Bu çerçevede, KALESERAMİK'in dosya kapsamında tanımlanmış olan ilgili ürün pazarlarındaki son üç yıla ilişkin pazar paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 1: KALESERAMİK'in İlgili Ürün Pazarlarında Satış Deęeri Bazlı Pazar Payları (%)

İlgili Ürün Pazarı	2016	2017	2018
Seramik Kaplama Malzemeleri	(.....)	(.....)	(.....)
Seramik Sağlık Gereçleri (Vitrifiye)	(.....)	(.....)	(.....)
Armatür	(.....)	(.....)	(.....)
Duş Kabini ve Duş Tekneleri	(.....)	(.....)	(.....)
Banyo Mobilyaları	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüsten Gelen Bilgiler

- (19) Veriler incelendiğinde, KALESERAMİK'in 2016, 2017 ve 2018 yılları için seramik kaplama malzemelerindeki pazar payının sırasıyla (.....) ve (.....); seramik sağlık gereçlerindeki pazar payının (.....) ve (.....); armatür pazarındaki payının (.....) ve (.....); duş kabini ve duş tekneleri pazarındaki payının (.....); (.....) ve (.....); banyo mobilyaları pazarındaki payının (.....) ve (.....) olarak gerçekleştiği görülmektedir. Dolayısıyla KALESERAMİK'in 2016-2018 döneminde tüm ilgili ürün pazarlarındaki pazar payının

² Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz, paragraf 119-121.

2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında öngörülen %40 eşiğinin altında kaldığı anlaşılmaktadır.

- (20) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanamayacağı, ancak sabit veya asgari satış fiyatına dönüşmemesi koşuluyla, sağlayıcının azami satış fiyatını belirlemesi veya satış fiyatını tavsiye etmesinin mümkün olduğu belirtilmektedir. Yapılan incelemede, SÖZLEŞME kapsamında yetkili satıcının ürünleri dilediği fiyattan satma serbestisi bulunduğu, öte yandan KALESERAMİK'in fiyat tavsiyesinde bulunma ve azami fiyat belirleme yetkisinin olduğu anlaşılmıştır. Nitekim SÖZLEŞME'nin "Satış Sirküleri" başlıklı ekinde "Fiyat Listeleri" bölümünde "*d)Fiyatlar, azami ve tavsiye niteliğindedir. e) Yetkili Satıcı, satın alacağı ürünlerin satış fiyatlarını serbest iradesi ile tespit ederken; Ürünleri dilediği fiyattan satma serbestisine sahiptir.*" ifadeleri bulunmaktadır. Dolayısıyla SÖZLEŞME ve eklerinde bulunan tavsiye ve azami fiyata ilişkin hükümlerin 2002/2 sayılı Tebliğ ile uyumlu olduğu anlaşılmaktadır.
- (21) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, alıcıya getirilen belirsiz süreli veya beş yılı aşan süreli rekabet etmeme yükümlülükleri grup muafiyetinden yararlanamamaktadır. KALESERAMİK ile yetkili satıcılar arasındaki SÖZLEŞME incelendiğinde, bir yıllık süre ile akdedileceği ve en fazla beş yıllık süreye kadar kendiliğinden yenilenebileceği görülmektedir. Dolayısıyla, SÖZLEŞME'nin süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen beş yıllık süreyi aşmadığı ve Tebliğ hükümleri ile uyumlu olduğu değerlendirilmektedir.
- (22) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, bildirim konusu SÖZLEŞME'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden faydalandığı sonucuna ulaşılmaktadır.

H. SONUÇ

(23) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.'nin bayileri ile imzalayacağı "Yetkili Satıcılık Sözleşmesi"ne, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle, aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
- Bununla birlikte, söz konusu Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.